

V dňoch 9.6 – 28.6.2002 sa konala v Sozopole letná škola demografie (Applied Statistics and Econometrics Summer School). Letnú školu zorganizovala Univerzita v Sofii (University of National and World Economy – Sofia) v spolupráci s asociáciou bulharských štatistikov (Association of Bulgarian Statisticians).

Letnej školy sa zúčastnilo 20 mladých demografov a štatistikov z krajín východnej a strednej Európy – Litvy, Ruska, Moldavska, Rumunska, Bulharska, Macedónska, Slovinska, Juhoslávie. Z ázijských krajín malo zastúpenie Mongolsko. Škola prebiehala tri týždne a boli prednesené viaceré témy z oblasti štatistiky i demografie.

Veľká pozornosť sa venovala získavaniu štatistických a demografických dát , ako aj problémom s ich spracovaním a vyhodnocovaním. Do popredia vystupovala najmä nespoľahlivosť údajov a ich ťažká dostupnosť. Dôležitá je potreba kontroly kvality a spoľahlivosti dát. Doplnenie chýbajúcich dát z rôznych zdrojov, čím sa získa komplexnejší obraz a vyčerpávajúce pokrytie témy.

Ďalšou témou bola úmrtnosť a stredná dĺžka života. Boli načrtnuté rozdielne hladiny úmrtnosti v jednotlivých krajinách ako aj potreba zohľadnenia vekovej štruktúry pri hodnotení úrovne úmrtnosti. Spomenutý bol i problém starnutia európskeho obyvateľstva.

Ďalšia časť prednášok sa orientovala na fertilitu, jej nízku úroveň v tranzitívnych krajinách strednej a východnej Európy. Súčasnú demografickú situáciu vo väčšine krajín Európy charakterizuje odklad pôrodov do vyšších vekových kategórií, posúvanie sobášov, stúpajúci vek prvoroďčiek, zvyšujúci sa podiel žien nemajúcich dieťa. Veľkú úlohu zohráva moderná a vysokoúčinná antikoncepcia, ktorá umožňuje párom plánovať čas a počet detí. Emancipačné trendy, vyššia vzdelanosť žien, ich lepší sociálny status sa tiež podieľajú na poklese fertility v jednotlivých krajinách. Zmeny nastali i v štruktúre rodiny, oslabil sa tradičný model rodiny a neustále pribúda podiel partnerov žijúcich bez uzatvorenia manželstva teda v kohabitácií. Nízku úroveň pôrodnosti v krajinách východnej a strednej Európy majú na svedomí aj nové socio-ekonomické podmienky. Väčšina krajín strednej a východnej Európy sa potýka s infláciou, nezamestnanosťou, nízkymi, nestabilnými príjmami a celkovo ekonomickou krízou.

Veľmi diskutovanou témou boli národnostné menšiny. Pozornosť sa venovala dvom najväčším menšinám žijúcim v Bulharsku a to tureckej a rómskej. Rómsky problém je zvlášť citlivý a má mnoho aspektov. Boli načrtnuté problémy rómskej asimilácie a neúspešnej integrácie Rómov do spoločnosti. Veľkým problémom sú i skreslené a nepresné údaje o rómskej populácii. Presné údaje sú potrebné, ak má štát prispieť konkrétnymi opatreniami k zlepšeniu životných podmienok Rómov. Riešením rómskej otázky sa zaoberá väčšina krajín strednej a východnej Európy, v ktorých žije rómske etnikum.